

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Lapkritis — November 30, 1964 Nr. 134

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KARIŲ VAIDMUO KREMLIUJE

KOVOJE DĖL STALINO PALIKIMO KARIAI
DU KARTUS IŠGELBĖJO NIKITĄ CHRUSČIO-
VĄ: 1953 ir 1957 METAIS. — ŠIAIS METAIS
JIE PRISIDĖJO PRIE SAMOKSLININKŲ, NES
CHRUSČIOVAS KESINOSI SUMAŽINTI RAU-
DONĄJĄ ARMIJĄ.

Vytautas Meškauskas

Kad Chruščiovas taip ilgai išsilaikė valdžioje, jis turi būti dėkingas generolui Maskolenko, kuris 1953 metais suėmė jo priešiną NKVD viršininką Beriją, ir maršalui Žukovui, kuris 1957 metais, kompartijos CK prezidiumui pareiškus Nikitai nepasitikėjimą, kariniais lėktuvais atgabeno didžiulį 175 CK narių posėdinį. Tie pakeitė prezidiumo nepasitikėjimo pareiškimą. Tačiau šių metų spalio 14 d. aukštieji kariai buvo Nikitos priešų pusėje. O tai buvo galima išskaityti tarp sovietų karinės

2. Karinė žvalgyba GRU, kurioje dirba virš 5,000 aukštesnio rango karininkų.

3. Partijos ir valstybės kontrolės komitetas su 130,000 pareigūnų ir 4,000,000 partijos aktyvistų tarka.

Jei šias įstaigas Šešepinas jau kontroliavo ir Nikitos laikais, tai po perversmo jis pakilo į aukščiausią partijos organą — prezidiumą. Atseit, skaitytis jam jau beveik nėra su kuo.

Atrodo, kad vienas iš svarbiausių kaltinimų Chruščiovui buvo tas, kad jis susilpnino sovietų karines pajėgas. Mat, Chruščiovas norėdamas skirti didesnę dalį pramonės gamybos civiliams reikalingam, noromis nenoromis turėjo mažinti išlaidas kariuomenės reikalingam ir tokiu būdu kirsti tą šaką, ant kurios sėdėjo.

Mat, Chruščiovas skaičiavo, kad grąsindamas sunaikinti Amerikos miestus, jis išvengs didesnį karo: kapitalistinės valstybės taip bijosios totalinio sunaikinimo, kad pro pirštus turės žiūrėti į sovietų krečiamas kiaušlytes. Tas apskaičiavimas turėjo gana didelį pasisekimą, tačiau, iš kitos pusės, JAV sustiprino savo konvencionalines karo pajėgas iki tokio laipsnio, kad gali sėkmingai pasipriešinti ir nenaudojant atominio bombardavimo. Strategas — mėgėjas Nikita galvojo, kad užteks vien grąsinimo, atseit, daugiau ar mažiau blefo, tačiau profesionalai kariai turėjo skaitytis su galimybe, kad kas nors atsisakys nuo minties, kad "better red as dead". Kas tada? Sunaikinti visą pasaulį ir save?

Norėdamas pramonės gamybą nukreipti daugiau civiliams reikalingam, Chruščiovas jau 1960 metais susidūrė su karinių sluoksnių opozicija. Nikita tada pareiškė, kad aviacija ir laivynas neteko savo reikšmės: lėktuvus išstums raketos, o praktiškos reikšmės laivynas turės tik povandeniniai laivai. Karinio sektoriaus pasipriešinimas buvo toks stiprus, kad konvencionalinių karo pajėgų mažinimas nėjo tokia sparta, kaip Chruščiovas norėjo. Sovietų kariniai planuotojai, lygiai taip pat kaip ir jų kolegos Vakaruose, norėjo turėti ir pakankamas konvencionalines karo pajėgas, kad turėjus alternatyvą prieš atominį bombardavimą, kuris dėl kokių nors priežasčių negalėtų būti įvykdytas.

Chruščiovas norėjo blefuoti, jam buvo reikalingos milžiniškos bombos, kad psichologiškai veiktų

kapitalistinių kraštų gyventojus. Tuo tarpu JAV susikonsolidavo mažesnių, pigesnių, tikslesnių atominų ginklų gamybai. Kubos avantiūra parodė, kad Sovietų Sąjunga nėra pasiruošusi visoms karo galimybėms. Tiesa, tą avantiūrą sovietams pasibaigę palyginti gerai, tačiau kariai profesionalai negalėjo atsikratyti neįjauktos minties, kas būtų buvę, jei J. F. Kennedy būtų pasirodęs griežtesnis? Todėl Kubos krizės ir ne viešos Chruščiovo politikos kritikos pasekoje, sovietai vėl pradėjo skirti daugiau lėšų ginklų gamybai. Iš kitos pusės, pašiļę santykius su Raudonąja Kinija vertė sovietus ieškoti susitarimo su amerikiečiais, kas savo keliu vedė prie ilgesnio taikos laikotarpio, kurio metu būtų galima sumažinti išlaidas karo reikalingam. Tokie samprotavimai privedė prie sutarties dėl atominio bandymų sustabdymo. Tą sutartį tačiau nepatiko sovietų kariams, nes jų nuomone, amerikiečiai buvo daugiau pažangūs mažų — taktinių — atominų užtaisų gamyboje ir daugiau išsibulinę leidžiamų požeminių sprogdomųjų techniką.

Chruščiovas prieš tai argumentavo, kad sovietams nėra reikalo susilyginti visose srityse su amerikiečiais, nes pastarieji taip bijos savo miestų sunaikinimo, kad savo persvaros kitur neišnaudos. Tuo aiškintinas ir paskutinis Chruščiovo pasigirimas, kad sovietai turi tokį galingą ginklą, kad gali vienu ypu sunaikinti kuo nors visą pasaulį.

Greitai po to, šių metų rugpūt-

čio mėn., armijos oficialiam organe Raudonoji Žvaigždė pasirodė buv. gen. štabo viršininko maršalo Sokolovskio ir karo teoretiko gen. majoro Čeredničenko pasirašytas straipsnis, kuriame įrodinėjama, kad ir atominiam amžiuje negalima apsieiti be konvencionalinių ginklų. Girdi, teoriškai, galima visai lengvai įsivaizduoti, kad karas bus tęsimas toliau ir po atominio subombardavimo.

Chruščiovas nenorėjo nusiileisti. Rugpjūčio mėn. 19 d. jis, kalbėdamas Pasaulio Jaunimo Kongrese Maskvoje, pareiškė, kad tankai esą nebereikalingi: "Kai aš nuvykau į manevrų lauką ir mažiau kaip tankai pradėjo pulti ir artilerija pradėjo šaudyti, man dingtelėjo į širdį, kad mes labai daug išleidžiame tankų gamybai. Juk pagaliau, jei, kaip priimta sakyti, Dievas mus neapsaugos nuo karo, tai pukiš tankai sudegės anksčiau negu pasieks savo tikslą".

Idomu, kad Chruščiovo kalba nebuvo skelbiama net visas tris dienas. Tai reiškia, kad sovietų viršūnėse ėjo tam tikri ginčai. Ji pagaliau buvo paskelbta "Pravdoje", tačiau netrukus po to pasirodė maršalo Polubojaro ir generolo Ždanovo (žuvusio spalio 19 lėktuvo nelaimėje prie Belgrado) straipsniai. Pravdoje ir Raudonojoje Žvaigždėje, kurie aiškino, kad tankai nenustojo savo vertės ir atominiam amžiuje.

Jau iš to buvo aišku, kad tarp Chruščiovo ir kariuomenės vadovybės buvo labai dideli, švelniai tariant, nuomonių skirtumai. Chruščiovas atsisūrė tik vieno Šešepino malonės, o tas nedelsė savo galios panaudojimu.

BALTIMORĖS LIETUVIŲ SVETAINĖI 50 METŲ

Lietuvos atstovo J. Kajecko kalba pasakyta Baltimorėj lapkričio 21 d. Lietuvių Svetainės 50 m. jubiliejaus proga

Baltimorės lietuviai turi pagrindo dėl jos džiūgauti ir ja didžiulius. Jūsų ryžtasi svetainę statyti tuo metu, kada Lietuvoje buvo naktis. Svetainės statybos tikslas buvo kultūrinis. Bet, Lietuvoje nepriklausomybės pasekoje, svetainė panaudota didesnei ir platesnei veiklai, negu buvo planuota. Šioje svetainėje dešimtmečių bėgyje minėta džiaugsmingi ir liūdni atsitikimai. Nepriklausomos Lietuvos momentai. Čia entuziastiškai prarastas Lietuvos Laisvės Paskolos vagnis. Čia liūdnai dėl Vilniaus ir Klaipėdos netekimo, o vėliau ir dėl Lietuvos užgrobimo. Čia liūdnai dėl jos žmonių Sibirian tremimų, dėl tautos naikinimo, jos nuskurdinimo ir dėl tremtinių atsidūrusių Vakaruose nelaimingos dalios. Sielotasi dėl jų šalpos ir įkurdinimo. Čia protestais reaguota ir į lietuvių tautos skriaudas ir siuntiniais organizuota pagalba pavergtiems ir laisvėje atsikūrusiems nelaimingiemis tautiečiams. Šioje svetainėje gimė Lietuvos ažuolo Annapolyje pasodinimo sumanymas ir jo periodinis lankymo organizavimas. Joje vyko Vasario 16 d. minėjimai. Jų metu atvejų atvejais tautos reikalais čia kalbėjo: visi Nepriklausomos Lietuvos atstovai, konsulai ir kiti pareigūnai, Marylando gubernatoriai, senatoriai, kongresmenai, su ilgoš datos lietuvių draugų, p. Edward A. Garmatz, intinai ir Baltimorės burmistrai. Nuo 1935 m. čia Vasario 16 d. proga skambėjo gubernatoriaus tradicinė proklamacija. Čia lankėsi Lietuvos laisvinimo veiksmų atstovai. Čia vyko Lietuvos Kariuomenės šventės, kiti patriotiški minėjimai ir Amerikos Legiono lietuviško posto pasirodymai. Čia organizuota tauta Baltimorėje vykusioms lietuvių konvencijoms. Čia nemaža skatiko sukelta tautos reikalingam. Čia koncertuota, dai-

nuota, šokta lietuvišku būdu. Iš čia kilo į dangų Šv. Alfonso parapijos kunigų įvairiomis progomis vakacijos — globoti Lietuvai ir jos rėmėjus. Čia iš seno prisiglaudusi ir lietuvių biblioteka. Čia daug sumanymų brendo ir gimė. Čia brendo patriotizme ir jaunų karta. Kada jūs minite svetainės Aukso Jubiliejų, kai kurios stambesnės kolonijos tebeskurstina be panašaus pastato. Malonu pastebėti, kad mūsų šviesuoliai, kaip pav. P. L. Mendelis, T. Grajauskas, V. Laukaitis, N. Rastenis, A. Miceika, N. Česna, J. Kairys ir eilė kitų buvo dažni parengimų šioje svetainėje lankytojai. Ši svetainė, tai paminklas, liudijantis, kad baltimoriečiai lietuviai turėjo Lietuvai ir savajai tautai širdį nešaltą. Joje broliška meilė vyravo. Svetainė didžiulio prasidėjimo, kieto darbo tautiečių vaisius. Jie tada

Rūtos ansamblio dainininkės su A. Juškom po koncerto, minint Baltimorės Lietuvių Svetainės 50 metų sukaktį.

Baltimorės Radijo Valandėlės nuotrauka

tik dalimis tęstengdavo įsigyti svetainės statybos \$ 25 šėrą. Ši svetainė, kaip ir Jūsų bažnyčia bei mokykla, baltimoriečių pažiūra. Pažiūra ne tik išvaizda, bet kas svarbiausia, tuose pastatuose nuveiktam darbu. Antai, mūsų srityje Šv. Alfonso parapija surinktomis aukomis pirmąją ne tik Amerikoje, bet visame pasaulyje. Ji dosni aukomis ir tautos tikslam.

Taip šaunios sukakties proga giliai nuoširdžiai sveikinu dar tebegyvus svetainės statybos iniciatorius ir visus, kurie brangią jų palikimą, lietuvių tautos kultūrinės vertybės bei jos aspiracijas. Aš užtai jums giliai nuoširdžiai dėkingas. Linkiu, kad jūs paliktumėte ir toliau ištikimi pavergtos, skriaudžiamos ir užčiauptų lūpų lietuvių tautos siekimams. Linkiu šiam kultūriniam židiniui ilgai gyventi. Te Danguis apvainkuoja jūsų pastangas sėkme.

Jūsų sukaktis vyksta Padėkos Dienos ženkle. Nežiūrint lietuvių tautą ištikusios nelaimės, mums dar lieka už daug ką būti dėkingiems. Mes dėkingi, kad išvengėme Kremliaus "išlaisvinimo", kad išvengėme Sibiro ir kad Maskvos ranka nepasiekia mūsų lūpas užčiaupti. Buvęs Kremliaus tironas šiandien galėtų pavydėti mums tų palaimų. Mes dėkingi ir už nepalaužiamą viltį Lietuvai susilaukti šviesesnio rytojaus.

Šiuo momentu išpuola ir Lietuvos kariuomenės gimtadienio sukaktis. Gėrimės tos kariuomenės pasišventimu ir ryžtu Lietuvai prikelti, ją ginti ir už ją aukotis. Gėrimės ir partizanų heroiskumu. Tautos dvasia tebegyva buvusios kariuomenės partizanuose ir tautiečiuose. Nei vėros, nei tremtis, nei pergyvenimai neįstengė ir neįstengs sunaikinti pasididžiavimo sava kariuomene ir sava rezistencija. Žuvusių karių testamentas trumpas, bet įjaučiantis: "Mes žuovome, kad jūs gyventumėte..." Mes gyvename viltimi, kad mūsų karių aukos nebuvo veltui. Mūsų teisės į nepriklausomybę nemažesnės už Afrikos naujagimių tautų teisės. Mes linkime mūsų kariams ir visai tautai šviesesnių dienų.

Mes ta viltimi gyvename. Mes tikime Lietuvos prisikėlimu.

Šią sukaktį tetendo viena liūdnos atminties aplinkybė, tai metinės nuo buvusio prezidento John F. Kennedy mirties. Jis, kaip kadaise Mozė Egipto faraonui, savo inauguracijos kalboje, prisimindamas pavergtuosius, apeliavo į tironus Izajaus pranašo žodžiais: "visuose pasaulio kampuose nuimti sunkų jungą... ir paleisti prispaustusius į laisvę". Savo mirties dieną velionis pareiškė: "Mes siekiame įgyvendinti... senos datos viziją: Ramybę žemėje geros valios žmonėms".

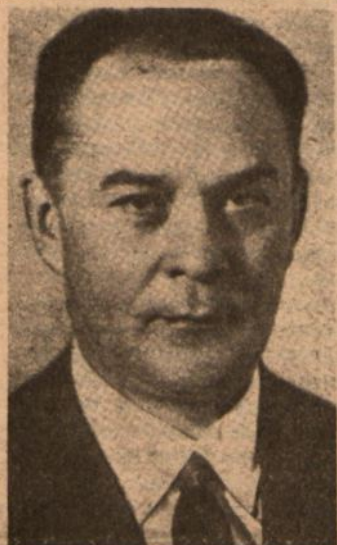
Prie Kremliaus pastatytos sienos Berlyne, kuri skiria vergus nuo laisvųjų žmonių, velionis Prezidentas su pasididžiavimu tarė: "Ich bin ein Berliner". (Aš esu berlynetis). Jis tuo norėjo pasakyti, kad jis visų pavergtų ir skriaudžiamųjų pusėje. Panašiai visur ir visados didžiulėmis ir mes savo lietuviška kilme ir lietuviška veikla.

"Lietuviais esame mes gimę Lietuvos turime ir būti!"

• Lietuvos Atstovas J. Kajeckas. pasirašė Liuksemburgo ambasadoje Washingtono sveikinimų knygoje. perduodamas tuo sveikinimus Jo Karališkajai Didenybei Princui Jonui. perėjusiam tą dieną Didžiojo Liuksemburgo Kunigaikščio pareigas.

Pastaruoju metu p.p. Kajeckai dalyvavo nepriklausomybės švenčių ir kitomis progomis šių valstybių ambasadorių priėmimuose: Vietnamo, Jordano, Latvijos, Lebanono, Centro-Afrikos ir Mauritanijos.

• Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba iš savo kuklių išteklų padidino savo įnašą Vilties draugijoje 25 doleriais ir ta proga savo laiszę įvertino glaudė bendradarbiavimą su Dirvos redakcija.

Galia vienoje rankose: A. N. Šešepinas.

spaudos eilučių jau šių metų vasarą.

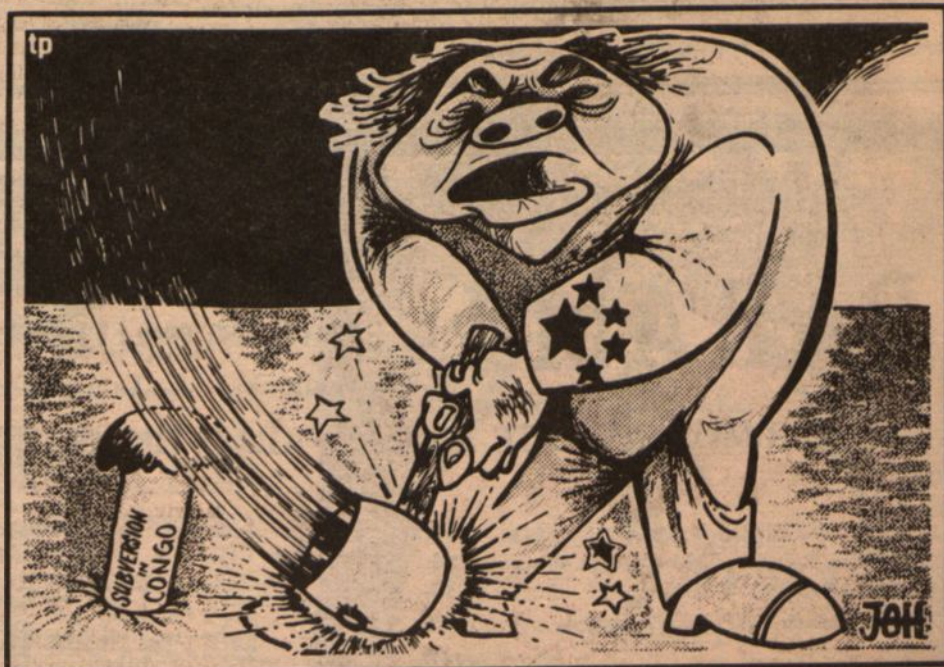
Tiesa, klystumėm manydami, kad kariai Sovietų Sąjungoje sudaro visai atskirą kastą. Ne, jie yra partijos kontrolėje ir vadovybėje, tačiau ir bolševikinėje sistemoje kiekvienas sektorius, ar tai būtų karinis, ar pramonės, ar žemės ūkio, stengiasi gauti sau galimai didesnę kashį iš bendro valstybinio pyrago. Tarpžinybinė kova ir konkurencija yra normalus reiškinys bet kokioje sistemoje. Ypač, jei vyriausiasis valdovas, kaip šiuo atveju Nikita, truputį atleidžia vadeles.

Po Nikitos nuvertimo partijos civilijų ir karių prieštūra dar daugiau susikonsolidavo 46 metų Aleksandro Nikolajevičiaus Šešepino rankose. Jo prieštūroje yra:

1. Sovietų Saugumo policija (KGB), kuriai vadovauja jo draugas Vladimir Semičastny. Ją sudaro per 250,000 agentų.

Kam reikalingi tankai: Nikita ir maršalas Malinovskis.

Nepataikė...

LITUANISTINIS IŠSIMOKSLINIMAS – DOVANA TĖVYNEI

Kaip ne Chicagoj gyvenantis ir studijuojantis korespondenciniu būdu, čia noriu parašyti apie Pedagoginio Lituaništos Instituto neakivaizdinį kursą.

Neakivaizdinio kurso studentams nustatyti du laipsniai. Pirmojo kursą yra bendrinis, antrojo -- specialinis.

Tai daroma todėl, kad studijuojančių yra nevienodas lituanistinis išsilavinimas. Bendrinis kursas einamas tu kurtie nėra išėję gimnazijos bei aukštesniosios lituanistinės mokyklos programas.

To kurso išleistuose ir Lektorijų Tarybos patvirtintuose nuostatuose šis reikalas yra žitaip motyvuojamas: be bendrojo pasiruošimo nebūtų įmanomos gilesnės lituanistinės studijos, įeinančios į specialinį Instituto kursą. Juk neišėjusiam bendrinės lietuvių kalbos rašybos ar fonetikos pagrindų, neįmanoma nagrinėti, pavyzdžiui, tos kalbos akcentologija ar kurie kiti specialūs kalbos dalykai. Panašiai su literatūra ir istorija. Sistemingai nesusipažinus su lietuvių tautos istorijos raida, ar įmanoma būtų sėkmingai nagrinėti tos istorijos periodizaciją? Ir t.t. Tai gilesnio dalykų pažinimo klausimai, kuriems svarstyti bei nagrinėti reikalingas aukštesniosios mokyklos pasiruošimas.

Kaip jau buvo trumpai užsiminta, bendrinio kurso programa išeinama per 4 semestrus, arba dvejus mokymo metus. Specialių baigiamųjų egzaminų nereikalaujama. Dalykų mokėjimas vertinamas studento raštu atliktų darbų pažymiais. Asmenys, norį to kurso programą išeiti trumpesniu laiku, iš karto ar dalimis gali laikyti to kurso dalykų egzaminus. Egzaminali laikomi Instituto nustatyta tvarka, su egzaminuojamuoju susitarus dėl egzaminų vietos ir laiko. Egzaminų mokestis gyvenantiems JAV ir Kanadoje 15 dolerių, kituose kraštuose -- 5 doleriai.

Specialinis neakivaizdinis kursas yra aukštųjų lituanistinių studijų mokomasis kursas, kurio programa nustatyta Instituto reguliavimo 3-čiame paragrafe, kur sakoma, jog einamieji mokslo dalykai yra pagrindiniai ir šalutiniai. Pagrindiniai yra šie: lietuvių kalbos, lietuvių literatūros, lietuvių tautos istorijos kursai, tų dalykų dėstymo metodikos ir mokyklinė praktika. Kitų dalykų skaitomi kursai pagrindiniams

dalykams pagilinti yra šalutiniai. Iš jų reikalaujami išskaitai. Bet, studentui pageidaujant, ir šalutiniai dalykai gali būti įvertinti egzaminų pažymiu.

Specialinio kurso studentais priimami asmenys, išėję aukštesniosios lituanistinės arba tolygios mokyklos ar Instituto bendrinio kurso programą. Specialinis kursas išeinamas per Instituto reguliavime nustatytą laiką. O tenai -- sakoma: pilna Instituto programa išeinama per trejus metus, dirbant mokslo metų šeštadieniais po 4-5 valandas ir kitu laiku su pačiais studentais susitarus. Jau antraisiais mokslo metais klausytojai pasirenka kurį nors vieną pagrindinį lituanistikos dalyką (kalbą, literatūrą ar istoriją). Šis nurodymas liečia akivaizdinio kurso studentus, bet juo tenka vadovautis ir neakivaizdiniu būdu studijuojantiems.

Asmenys, išklaupę dviejų metų kursą ir išlaikę nustatytus egzaminus, laikomi kvalifikuotais pradiniais lituanistinių mokyklų mokytojais.

Gi išklaupę trejų metų Instituto kursą įsigija aukštesniosios lituanistinės mokyklos mokytojo teises ir vardą, o specialybe pasirinkusiems lietuvių kalbą -- su teikiama teisė būti lektoriais kitatitauti švietimo įstaigose, kur toji kalba dėstoma.

Bendrinio ir specialinio kurso dalykų dėstymas vykdomas lektorių nustatytais temomis bei užduotimis, kurie atliekami naudojantis atitinkamais vadovėliais bei šaltiniais. Lektoriaus duota tema studentas parašo darbą ir siunčia jį lektoriui patikrinti bei įvertinti. Rašomieji darbai vertinami pažymiais: patenkinamai, gerai, labai gerai. Nepatenkinamas darbas pažymiu nevertinamas. Toks darbas gali būti duodamas iš naujo parašyti. Vertinimo duomenys sufašoni nustatyto formos darbų vertinimo žurnale. Bendrinio kurso studentas nustatytais laiko tarpais tokių darbų per semestrą parašo po 6, o specialinio kurso studentas po 5 kiekvieno einamojo dalyko. Trūkstant kurio dėstomojo dalyko vadovėlių bei šaltinių, to dalyko kursas dėstomas specialiai raštu paruoštomis paskaitomis, kad jomis pasinaudodamas studentas galėtų atlikti lektoriaus jam skirtus darbus. Studentas laikomas studijas nutraukusiu, kai jis pats apie tai praneša Instituto vadovybei.

Mokslo metai pradedami rugsėjo 15, baigiami birželio 15. Jie skirstomi dviem semestrais. Pirmas semestras: rugsėjo 15 - sausio 31, antras semestras: vasario 1 - birželio 15. Tačiau įstojimas į Institutą galimas bet kuriuo laiku, nes semestrinė einamųjų dalykų programa gali būti ir nederinama su kalendoriniu semestru. Lektorijų nurodytus darbus studentas gali atlikti prisiderindamas prie savo individualaus laiko bei aplinkybių.

Už mokslą visi neakivaizdinio kurso studentai, gyvenantieji JAV ir Kanadoje, moka po 50 dolerių, kitur gyvenantieji -- po 30 dolerių metams. Mokestis gali būti sumokėtas iš karto ar pusmėnesiais Instituto Globos Komiteto išdalinimui pusmečio pradžioje. Studentas, negalįs nustatyto mokesčio užsimokėti, jo paties prašymu nuo to mokesčio gali būti atleistas.

Išėjus dvejų (bendrinių) ar trejų metų (specialinių) Instituto kursą, laikomi baigiamieji egzaminai iš pagrindinių mokslo dalykų -- lietuvių kalbos, lietuvių literatūros ir lietuvių tautos istorijos. Egzaminali laikomi Instituto vadovybės sudarytoje komisijoje. Jų laikas ir vieta nustatoma susitarus su egzaminuojamaisiais. Mokyklinės praktikos egzaminas atliekamas artimiausioje studento gyvenamos vietovės lituanistinėje mokykloje. Jei tokios mokyklos ten nebūtų, mokyklinė praktika gali būti atlikti ir kitokia forma.

Neakivaizdinio kurso principinius mokslo ir administracijos reikalus svarsto ir sprendžia Instituto Lektorijų Taryba, bendradarbiaudama su Instituto Globos

Komitetu.

Instituto vadovybė pageidauja, kad studentai, pasiryžę pradėti lituanistines studijas, patys siektų ir kitus skatintų išeiti visą Instituto programą, nustatytą jo reguliavimu, ir, ją baigę, pirmojo elį galėtų įsijungti į praktinį lituanistinio švietimo darbą lituanistinėse mokyklose, jaunimo organizacijose bei kultūrinuose sambūriuose. Jei kam tasai praktinis atvejis visai neįmanomas, tai gali domėtis Institute dėstomais dalykais savo asmens kultūrai pakelti.

Šiuo metu neakivaizdinio kurso direktoriumi yra lituanistas Ignas Šerapinas.

Pedagoginio Lituaništos Instituto adresas yra: 5620 So. Clearmont Ave., Chicago 36, ILL. USA

Kad lituanistinis mokslas mums reikalingas, tai žinojo jau ir senų laikų lietuviai, todėl šias pastabas apie lituanistinį švietimą noriu užbaigti M. Daukšos žodžiais:

"Kas per keistenybės būtų gyvulių tarpe, jeigu varnas užsimanytų suokti kaip laikštingala, o laikštingala - kranti kaip varnas, o žys -- staugti, kaip lūtas, o lūtas -- bliauti kaip ožys? Dėl tokio savo būdo pakeitimo pranyktų savitumas, beveik pranyktų ir tokių įvairių gyvulių esmė ir prigimtis. Jeigu toks gyvulių paikumas sukeltų jų tarpe tokį šamšį, tai galima suprasti, koks sumišimas ir netvarka kyla, kai žmogus, dėl kitos tautos kalbos, savo gimtąją visiškai paniekęs, taip pat mėgsta svetimąją (pamiršdamas savąją, kurią Dievas ir gamta liepia kalbėti), lyg pats būtų ne to krašto ir kalbos..."

Pr. Alšėnas

KAS KONTROLIUOJA KONGRESĄ

K. S. Karpus

Kadangi Kongreso - Atstovų Rūmų Washingtono, narių skaičių sudaro 435 atstovai, 1965 metų sausio pradžioje susirinkusį 89-tą Kongresą sudarys 295 demokratų ir tik 140 respublikonų.

Kongreso kontroliavimui reikalinga 218 balsų -- taigi demokratams turės kontroliuoti daugumą. Respublikonai, turėję 88-me Kongrese 178 atstovus, šiais rinkimais neteko 38 atstovų.

Kongresas renkamas kas du metai, kai prezidentas renkamas

keturiems metams, senatoriai -- šešiems.

Nuo 1965 metų po dviejų respublikono prezidento Eisenhowerio kadencijų, iki šio 89-to, Kongresas yra demokratų kontroliuojamas. Tarp 1916 ir 1930 metų, Kongresas išstai buvo respublikonų kontroliuojamas, 1920 metais pasiekęs net 301 atstovų skaičių, nors tada prezidentavo demokratas Wilson.

1930 metais pradžios ekonominei krizei, apkaltinus už tai valdančią respublikonų partiją ir jos prezidentą neseniai mirusį Hooverį demokratams laimėjus ir išrinkus prezidentu Rooseveltą, respublikonų Kongreso atstovų skaičius nuo 1927 metų 267 iki 1936 metų (vis Rooseveltui valdant) nukrito iki 89.

Rooseveltui prezidentaujant iki 1945 metų, pradedant 1938 metais, respublikonų atstovų skaičius pradėjo kilti: 1938 metais išrinkta 169; 1940 -- 162; 1942 -- 209; 1944 -- 209; 1946 -- 246.

Buvusiam viceprezidentui Trumanui stojus prezidentauti po Roosevelt mirties, po dviejų metų renkant Kongresą, 1946 metais Kongreso kontrolė atiteko respublikonams.

Kai 1948 metais Trumanas kan didavo savo vardu, respublikonų skaičius vėl krito iki 171. Bet 1950 metais, dar Trumanui prezidentaujant, pakilo iki 199. Eisenhoweriui laimėjus rinkimus 1952 metais, respublikonai vėl gavo Kongreso kontrolę su 221 atstovu. Bet 1954, 1956 ir 1958 metais kontrolė atiteko demokratams ir respublikonų atstovų skaičius nusmuko į kitą žemumą -- 140 atstovų.

- Anksčiau su bučiniu mane žadindavai!...

Jau Roosevelt laikais, jam važinėjant į Teheraną ir Jaltą tartis su Stalinu ir padaryti jam slapstas, kenksmingas nuolaidas, krašte pajusta komunistų įtaką ir saivaliavimas.

Rengiantis 1946 metų Kongreso rinkimams, respublikonai visą savo vajuos svorį buvo nukreipę į komunistų įtakos demokratų administracijoje plitimą ir skelbė - žadėjo juos iššluoti, apvalyti Washingtoną nuo tos raudonos plėgos.

Visa tai privertė susirūpinti ir demokratų su prezidentu Trumanu.

Dirvos 1946 metų lapk. 29 d. numeryje, po Kongreso rinkimų, kai respublikonai gavo 246 atstovų ir rengėsi pradėti naują tvarką susirinkus 1947 metų pradžioje, pirmame puslapyje buvo rašyta:

"Prezidentas Truman šalins komunistus iš valdžios įstaigų".

Tas faktas, paskelbtas iš Washingtono, sakė, kad valdiškose įstaigose buvo įsiviešpatavę komunistai. Toliau tame pranešime rašoma:

"Prez. Truman, nelaukdamas iki sausio pradžioje susirinkęs naujas Respublikonų Kongresas imsis ką daryti, pats įsteigė specialią komisiją paruošimui planuoti išvalymui komunistų ir kitų kenksmingų gaivalų iš federalinių įstaigų. Praėję rinkimai (lapk. pradžioje) atidarė akis demokratams, kurie manė, kad draugaujant su komunistais ir laikant juos valdiškose įstaigose bus galima laimėti Kongreso rinkimus. Visuomenė parodė griežtą pasipriešinimą komunistams balsuodama už tuos kandidatus kurie smerkė raudonąją fašizmą šioje šalyje.

"Jau praeitą liepos mėnesį Kongrese pradėta kelti reikalavimai, kad komunistai būtų šalinti iš svarbių valdiškų vietų, ir kartu skelbta, kad iš Valstybės Departamento jie jau pašalinami, tačiau komunistų ir jų šalininkų valdiškose vietose yra tiek daug, kad reikalinga specialių priemonių jų suradimui".

Respublikonų Kongresas pravedė keletą priemonių prieš komunistus. Buvo nutarta:

(a) Iširti į valdiškas vietas priimamus asmenis ir reikalauti prisaikos pareiškimo, kad nėra komunistai. (b) Pašalinti komunistus iš unių vadovybių. Kiekvienas kandidatas į darbo unių valdybas privalo padaryti raštišką prisaiką, kad nėra komunistas. (c) Privesti Trumano administraciją nutraukti iki tol dar parduodamus (ar dovanojamus) Sovietams lėktuvus ir jiems reikmenis ir kt.

(d) Senate įsteigta komisija, kuriai vadovavo išgarsėjęs antikomunistinis senatorius Joseph McCarthy, pradėjęs išnirti komunistus valdiškose vietose. Iš Valstybės Departamento privesta atleisti net 40 asmenų. Padaryti patikrinimai apie 3,000 valdininkų atsakingose vietose, ir šalintas kiekvienas nužiučėtas komunistuojąs arba šiaip nepadorus.

Visa tai sukėlė prieš senatorių McCarthy didžiausią įtuzimą "liberalų" komunistų draugų tarpe, ir komunistus remiančioje spaudoje. Į talką stojo "liberalai" pačiame Kongrese -- Senate ir Atstovų Rūmuose.

Kai 1948 metais Trumanas laimėjo prezidento rinkimus, kada ir Kongresas (1949 metais išrinktas demokratų) ėmė visomis priemonėmis kliudyti McCarthy pastangoms ir iki paskutiniųjų gynė Trumanui pataikavusį Valsybės Departamento aukštą pa-

reigūną Alger Hiss, vogusį to departamento dokumentus Sov. S-gai, iki Hiss buvo teismo nuteistas 5 metais kalėjimo.

Grįžtant prie respublikonų Kongreso: jo pastangomis pravesas 1948 metais pradėjęs veikti įstatymas, įleisti į JAV Sovietų užgrobtų kraštų tremtinius. Taip atidarytos durys tremtiniais į šį laisvą kraštą, nors prezidentas Trumanas tam įstatymui nepritarė.

Respublikonų Kongresas privertė Trumano administraciją sumažinti mokesčius keliais bilijonais daugiau negu Trumanas norėjo.

Trumaną išrinkus prezidentu, o su juo demokratų Kongresą, nuo 1949 metų pradėta atkakli kova prieš visus, kas tik buvo komunistų priešas, iki prieita prie to, kad net Aukščiausias Teismas kai kuriems komunistams atstatė teisę atgauti savo valdiškas vietas.

Tokiai padėčiai esant šiemet su bruzdo drąsesni piliečiai, paskelbdami kovą komunizmo pavojui, pastatydami Goldwaterį kandidatui į prezidentus. Nepavykus prezidento rinkimuose, respublikonai ima žiūrėti į 1966 metų Kongreso rinkimus. Jeigu 1966 metai parodys padaršinimo -- išrinkus daugiau respublikonų Kongresą -- tai 1968 metais, prezidento rinkimams atėjus, jie vėl stos į darbą didesniu opu ir pasiryžimu.

Teisingumo varden reikia pripažinti, kad demokratų partijoje ir Kongrese yra labai rimtų vyrujų, permatančių komunizmo pavojų. Tokius mes visada rėmėm ir remsim, vietoje tokio respublikono, kuris parodo savo "liberališką" žerstį.

Kairiųjų įsigalėjimas kilo iš ilgo Roosevelt administracijos įsiseidėjimo Washingtono, jo šalininkų noro išsilaikyti savo šiltose vietose: jie prisidėmė visos šios šlamšto sau į talką, kad laimėti rinkimus 1944 metais.

Prezidentas Kennedy 1960 metais atkvietė į Washingtoną bangą savo jaunų "liberalų", kurie Harvardo universitete buvo pasukę į kairę -- ir jų kenksminga nuolaidų Sov. S-gai politika, leidžiant išstatyti Berlyno sieną ir įsteigti Sovietų bazę Kuboje, vos 90 mylių nuo JAV pakraščio, tikino mus, kad rėmimas demokratų administracijos žada liūdnas pasekmes.

DIDŽIULIS PASIRINKIMAS prekių ir kainų

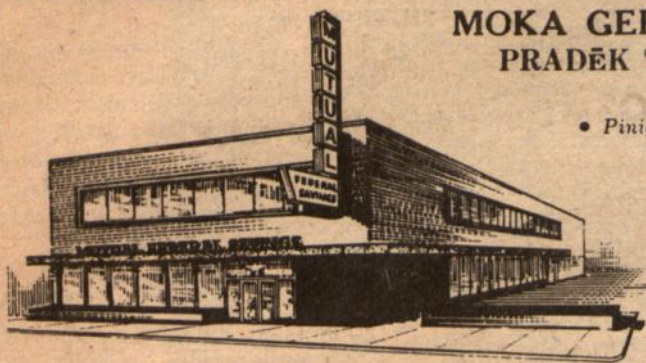
LANGAI ir DURYS

Antrieji žieminiai langai ir durys iš STAINLESS STEEL (8 rūšių), ALUMINIJAUS, NYLONO STOGELIAI ir kiti įvairaus metalo ir stiklo gaminiai.

KOSTAS BUTKUS
Tel. LU 5-6291
Chicago

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 3-Star FRENCH COGNAC 5th 4.59
2. Antique Bourbon Kentucky Str. Whiskey... 5th 3.98
3. CANADA DRY VODKA 5th 2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy..... 5th 3.35

5. COINTREAU Liqueur 5th 4.75
6. CHIANTI Imported Wine 5th .98
7. Zeller SCHWARZE KATZE 5th 1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-8344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išleina: pirma-
dieniais, trečiądieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

BENDRUOMENIŠKOS SNAIGĖS

Kažkas pasakė, kad žmonės turėtų pasimokyti iš snaigų: nėra dviejų panašių snaigų, o tuo tarpu, kartu sudėjus, kaip gražiai jos atlieka didelius uždavinius, pavyzdžiui, sutrukdant judėjimą.

Panašiai ir mūsų bendruomenės gyvenime. Ne tik čia, Amerikoje ir Kanadoje turime eilę apylinkių, bet ir kituose kontinentuose. Jos, kad ir vienos bendros organizacijos vienetai, kad ir tiems patiems uždaviniams (pagal Lietuvį Chartą) atlikti įsteigtos, bet, kaip tos snaigės, nepanašios ir gana, Joms visai supanašėti neleidžia vietos apylinkės, skirtingi vietos reikalavimai, pagaliau, skirtingi veiklos metodai, naudojami skirtingų žmonių.

Bet yra gi toje veikloje ir bendrų uždavinių, tiksliai nusakytų įsipareigojimų. Atrodo, kad vienu tokių bendrų uždavinių, šalia kitų, būtų rūpinimasis lituanistinių mokyklų išlaikymu. Tai vienoje kitoje vietovėje sąžiningai ir kruopščiai vykdoma. Nelengvas tai uždavinys, ir jo tinkamas įgyvendinimas reikalingas tėvų, mokytojų ir bendruomenės vadovybės gražaus bendradarbiavimo.

Neturime tikslų duomenų, kaip veikia ir ką daro tos LB apylinkės, kurios savo veiklos apimtyje turi ne tik lituanistines mokyklas, bet ir radijo valandėles ir kitus apčiuopiamus ir realius savo veiklos objektus. Atrodo, tais duomenimis susidomėjimo nerodo ir tos LB apylinkės, kurios apie mokyklų išlaikymą nė negalvoja. Nėra duomenų, kad galėtume apspėti tokių apylinkių egzistencijos pagrindus, jų pagrindinius uždavinius. Atrodo, kad tai ne tiek bendruomenės reikalams tvarkyti ir organizuoti vienetai, bet parengimams rengti komitetai.

Neinant į detales, reikia pasakyti, kad į LB apylinkių veiklą nebuvo atkreiptas tinkamas dėmesys, užtat toji veikla ir pasidarė panaši į paskiras snaiges -- kartais gal graži ir naudinga, bet neturinti vedamojo ir pagrindinio tikslo.

Tai geriausiai parodo kaikiurių apylinkių "pelno paskirstymo" skalės. Štai, vienoje LB apylinkių, po gerai pasisekusios ir didesnės tautos suorganizuotos lietuvių dienos, vietinės visuomenės sunėtos aukos pavadintos pelnu ir paskirstytos taip, kad to "pelno" (virš 600 dol.) toje apylinkėje veikiančiai lituanistinei mokyklai atiteko tik 100 dol. 110 dol. paskirta kitoms vietos organizacijoms, o likutis kur kas turtingesnis, bet jau kitų vietovių, organizacijoms.

Niekas neklika klausimo dėl tokio lėšų išskirstymo teisėtumo. Tik jau tikslingumo žvilgsniu -- leiskite suabejoti. Mes susiduriame su rinkliavomis bendrinėms organizacijoms ir visuomenė į tas rinkliavas atsiliepa, kad ir kaip šnairuodama. Tam yra specialios progos, specialūs komitetai ir organizacijos. Bet LB apylinkių plati širdis ir dosnumas turėtų išsilaikyti savo apylinkių reikalavimų ribose ir proporciroje.

(J.Č.)

LAIŠKAS UŽBAIGTI DULKINTI
BENDRUOMENINĖJE
VEIKLOJE SUKELTAS DULKES

Mano ankstyvesniuose dviejuose straipsniuose apie LB Chicago Apygardos valdybą iš kritiškos pusės buvo pažvelgta į esantį valdyboje bendruomenišką nesolidarumą, kai kurių valdybos narių nesugebėjimą atlikti pavestų darbų. Po šitų kritiškų pastabų parašymo, norėjau jau užbaigti bent kokį rašymą apie LB Chicago Apygardos valdybą, tikėdamas, kad pati valdyba, kurioje yra sveikai galvojančių žmonių, suras bendrą kalbą savo darbuose.

K. Avižienis, Dirvos Nr. 120, pasinaudodamas mano straipsnių antrašte, pasiryžo netiesiogiai atsakyti į mano iškeltas kritiškas mintis, pateikdamas eilę visų valdybos narių atliktų arba atliekamų darbų, lyg siekdamas tuo pasakyti, kad Dirvoje St. Š. rašė netiesia.

Nesileisdamas į tolimesnes neprasmingas ir visuomeniniu požiūriu nenaudingas diskusijas, šiuo rašiniu tik noriu atitaisyti K. Avižienio straipsnyje padarytas klaidas:

1. K. Avižienis rašo, kad LB Chicago Apygardos valdybos rinkimuose be grupinio sąrašo dalyvavo ir daugiau grupių. Bet visiems yra žinoma, kad prieš valdybos rinkimus pasirodė tik vienas grupinis sąrašas, daugiau kandidatų sąrašų nebuvo. Kartu noriu pažymėti, kad jau nuo Bendruomenės įsteigimo yra laikomasi nusistatymo, kad pagal Bendruomenės paskirtį, Bendruomenėje negali būti kokių nors grupių ar jų koalicijų. Lietuvių Chartoje yra pasakyta, kad Bendruomenę sudaro visi lietuviai, kurie savo darbuose vadovaujami bendruomenišku solidarumu ir pagarba lie-

tuviui.

2. K. Avižienis klaidingai informuoja, kad dabartinės Apygardos valdybos buvo įsteigta Švietimo Komisija. Ši komisija jau buvo įsteigta nuo LB Chicago Apygardos valdybos įsikūrimo dienos, kurios sąstatas, prie kiekvienos naujai perrinktos valdybos, pagal laiko reikalavimus, pakeisdamas.

3. K. Avižienis klaidingai informuoja, kad Apygardos valdyba buvo atstovaujama Krepšinio Australiją išvykos organizaciniame komitete. Turiu pažymėti, kad Krepšinio išvykos organizatorių organizacinis komitetas buvo sudarytas dar esant senajai valdybai. Krepšinio išvykos organizatoriai nesikreipė į Apygardos valdybą ir neprašė jos skirti savų atstovų į organizacinį komitetą. Tik iš spaudoje paskelbto organizacinio komiteto sąstato buvo patirta, kad komitete dalyvauja ir du valdybos nariai. Buv. valdyba laikėsi nusistatymo, kad jie į organizacinį komitetą buvo pakviesti asmeniniais titulais, atstovaudami patys save. Tuo atžvilgiu ir naujai išrinktoje valdyboje nebuvo padaryta kurių nors pakeitimų dėl valdybos atstovavimo išvykos organizaciniame komitete.

4. K. Avižienis klaidingai informuoja, kad dabartinė valdyba buvo sušaukusi organizacijų atstovų susirinkimą sovietų konsulate Chicagoje įsteigimo reikalu. Iš tikrųjų tokį organizacijų atstovų susirinkimą buvo sušaukus buvusioji Apygardos valdyba, kuri tuo reikalu išvystė pozityvią akciją.

Atitaisydamas K. Avižienio straipsnyje padarytas klaidas, noriu pareikšti, kad jau laikas būtų baigti lokalinio pobūdžio veikloje sukeltas dulkes dulkinti plačioje visuomenėje ir spaudoje. Tikėjime, kad Apygardos valdyba, kurioje yra užtektinai intelektualinių jėgų, sugebančių dirbti, pajėgs išlyginti visus nesklaidumus ir savo veikloje pasirodys esanti bendruomeniška.

St. Š.
Chicago

NEAIŠKŲ VASARIO 16 GIMNAZIJOS REIKALAI

Skaityto Dirvos Nr. 118 PLB Vokietijos Krašto Valdybos viešą pareiškimą Vasario 16 gimn. reikalais ir jis man darosi dar neaiškesnis, nors visą laiką gyvenau tos gimn. artumoje, rūpinuosi jos gerove.

Nuosavybės klausimu Kr. Valdyba tame savo pareiškime teigia, jog toji liet. gimnazijos nuosavybė nėra apskunkinta jokiomis skolomis, išskyrus 1956 m. užtrauktą DM.30.000,- hipoteką. Bet gi toji nuosavybė dar yra apskunkinta DM 500.000 hipoteka naujų gimn. rūmų statybai. Ir kas keisčiausia, kad šioji stambi hipoteka yra užtraukta sauališkai dviejų Kr. Valdybos narių -- gimn. direktoriaus kun. Br. Liubino su p. Mariūnu -- nes pagal VLB statuto 30g paragrafą, ne Kr. Valdyba ar paskirti jos nariai, bet tiksliai Kr. Taryba turėjo teisę tokią hipoteką užtraukti. O kai Kr. Valdyba tą hipoteką bandė nusišalti, aiškindama esant tik vokiečių pašalpa, o vėliau dar vis kitaip, tai ir darosi neaišku, kaip su tuo reikalu ištikrųjų yra? (Beje, to hipotekavimo Kr. Taryba dar iki šiol nėra patvirtinusi, nors tam turėjo ir progų ir gražaus laiko). Kad Vasario 16 gimn., iki šios stambios hipotekos užtraukimo, buvo lietuviška nuosavybė -- aišku. O dabar? Gal tie statomieji nauji gimn. rūmai yra mūsų, o mes visi jau prūsų, nelyginant anuo metinį -- Vilnius mūsų, o mes rusų...

Gimnazijos vadovybė bei mokomasis personalas, aišku, yra ribojami finansinių gimn. išteklių, o personalo tinkamumas daugiau priklauso nuo jo pedagoginio stažo ir kruopštaus savo pareigų atlikimo. Tačiau, kaip tik šių dalykų dabar gimnazijoje gerokai trūksta, nes tėra vos keli kvalifikuoti pedagogai ir vokiečių priežiūros organai nevertul primygtinai ragina sustiprinti mokymąjį personalą. Kr. Valdybos gyrimasis, esą veikia visi dabartiniai g-jos mokytojų personalo nariai yra su diplomais, o gimn. direktorius kun. Br. Liubinas turi jų net du -- mažiausiai yra nekuklus, nes prieštarauja čia pat minėtam vokiečių reikalavimui ir parodo, kad ne diplomų kiekybė čia lemia.

Mokslų lygis, abiturientų skaičius, mokinių elgesys daugiausiai priklauso nuo g-jos administracijos bei jos pedagogų tinkamumo. Bet ar toji g-jos dabar visi pedagogai yra savo vietoje? Juk žinomi faktai, kad kaikiurie jų savo vaiku neleidžia šion, bet svetimon gimnazijon; arba išima juos iš šios savos g-jos ir perkelia juos svetimon. Taip pat ne paslaptis, kad net patsai g-jos direktorius kun. Br. Liubinas neatlieka jam g-jos statuto uždėto savaitinių pamokų dėstymo pareigos.

Darytas Kr. Valdybos tame pareiškime palyginimas su Vokietijoje veikiančia latvių gimnazija akivaizdžiai parodo, kad latviai ir be nuolatinio ubagavimo savoje tremtyje susikūrė savo gimnaziją be visų tų sunkumų, kuriems pas mus ir galo nesimato. Gi

LAIŠKAS IŠ VIDURŽEMIO
JŪROS PAKRAŠČIŲ

Jau rašiau iš Casablancos. Ten buvome apsistoję viešbutyje -- Anfa Hotel -- kuriame savo laiką Rooseveltas su Churchilliu pasirašė Sov. Š-gai palankias sutartis.

Dar noriu priminti, kad dabartiniu metu Maroko turi apie 12,000,000 gyventojų, o Casablanca apie 1,200,000, kurių tarpe europiečių yra apie 150,000 ir apie tiek žydų. Iš Anfa viešbutio, kuris yra pačioje aukštumoje ir labai gražioje miesto dalyje, galėjome matyti visą miesto vaizdą. Reikia pripažinti, kad miestas yra švarus ir tvarkingas. Aplinkėme buvusio karaliaus vietovę iš 13 šimtmečio laikų. Jūdeėjimas nemažas, pilnos gatvės automobilių.

Kelionė vyksta labai gerai. Iki lapkričio 15 d. jau nuplaukėm 4272 mylias. Oras pasitaikė labai geras. Laivas didelis ir patogus, su visais patogumais: kiekvienas kambarys turi telefoną, individualią šilumos kontrolę ir visus kitus patogumus. Gyvename, kaip atskiroy valstybėje, tik niekam jokių mokesčių nemokėdami.

A. S. Trečiokas

mūsų Kr. Tarybos pasididžiavimas, esą latvių namai yra ir bus vokiečių nuosavybė, o lietuvių Vasario 16 g-ją yra ir bus lietuvių turtas -- švelniaiariant yra tuščias, vaikiškas ir labai abejotinos vertės jau vien dėl tos neaiškos DM. 500,000,- hipotekos užtraukimo, nekaltant apie kitas bėdas.

Didysis gi pavojus Vasario 16 gimnazijai, pagal tą Kr. Valdybos pareiškimą, esąs besaikis jos vadovybės kritikasimas bei perdėtas negerovių kėlimas ir, kad, tokiu būdu, esą sąmoningai ar ne, įsijungia į lietuvių priešų akciją, kuriems Vasario 16 gimnazija nedvejotinai yra nepakeliamas ir kurie labai džiaugtųsi, kad ji būtų sugriauta savųjų rankomis. Še, ką reikiama baigti licencijato laipsniu net du fakultetus! Kad pasakytą, tai pasakytą. Nė pridėt, nė atimt. Ir pataikyta, kaip pirštu į dangų. O kad būtų tvirtiau, tai, kaip aplinkoje girdisi, saviems net specialiais aplinkraščiais pranešama apie tą pražūtingą "sovietinių agentų" veiklą ir vietos saugume daromi žygiai juos sutvarkyti. Atrodytų jau, kaip ir viskas aišku, bet tasai kritiško galvojimo kipiukas taip ir kužda į ausį: -- Bet kodėl pas mus visada tik agentai ir agentai? Gal šį kartą kaip tik ne agentai, o spec. agentės veikia, kad sukompromituoti ir vadovus ir jų tvarkomas liet. institucijas?...

Savo padėkos ir prašymo žodyje Kr. Valdyba gražiai padėkoja visiems Vasario 16 g-jos rėmėjams ir prašo ateities medžiaginės, dvasinės, moralinės paramos bei pedagoginės talkos. Tvarkoje, bet kodėl visas šitas jos pareiškimas baigiamas į kabutes paimitu obalsiu -- Ir šviesa ir tiesa mus žingsnius telydi. Negi tuo norėta pasakyti, kad nė šviesa, nė tiesa šios Kr. Valdybos žingsnių nelydi... Kam tie svetimženkliai, suteikiai tam kliniam obalsiui visai priešingą prasmę.

Kad Vasario 16 g-ją yra visų lietuvių patriotų rūpestis ir jos išlaikymas yra mūsų visų tautinės garbės reikalas -- nėra jorios abejonės, kaip ir tai, kad ją užgožusios negerovės tėra įmanoma pašalinti ne jų užglostymais ar suktais atskirtimais spaudoje. Visuomeninės pareigos, ypač šiais laikais, yra neabejotinai sunkios, ir didžiulė pagarba tenka tiems asmenims, kurie imasi jas nešti. Bet, jeigu tos pareigos nešamos neprisilaikant nustatytos tvarkos ar nekompetentingai, tai tenebejuoja jų nešėjai, sulaukę teisingą kritikos žodį ir tenevalduoja save esant visuomeninių pareigų aukomis. Kultūringoje demokratijoje, tokiais atvejais, kai pradeda kilti viešumon dalykai, nesuderinami su to ar kito pareigūno einamomis viešomis pareigomis -- tokie pareigūnai paprastai patys pasitraukia iš vietų. O jeigu jie yra tikri savo nekaltumu, tai patys paprasčiausiai kompetentingas institucijas jų reikalą ištirti ir paskelbti viešumai. Kodėl tat šiuo normaliu keliu nepasukti ir mūsų didiesiems? Užut emusis visuotinio teroro, kaip atsakymo į konstruktivę opozicijos kritiką. Nes

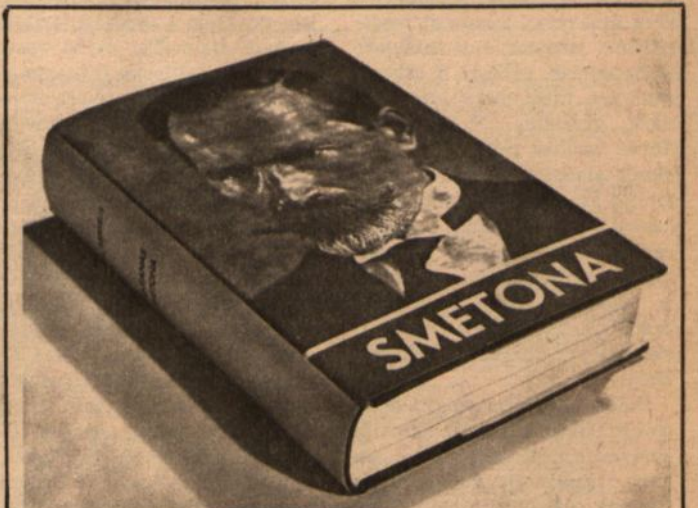
tik tuo keliu einant tėra įmanoma išgelbėti bendrą lietuvišką reikalą -- Vasario 16 g-ją ir mūsų tremties vieningumą. Antraip -- viskas bus sužlugdyta jų pačių rankomis, didžiausiam mūsų tautos priešų pasitenkinimui. Taigi, mano galva, tuojau reikėtų sudaryti:

1. kompetentingą 3 asmenų komisiją, su užduotimi patikrinti naujų g-jos rūmų statybos išlaidų apyskaitą, kartu išaiškinant minimą DM. 500,000,- hipotekavimo reikalą, gimn. rūmų šimtatūkstantinių parangų atidavimo be varžytinių reikalą, rūmų statybos planų pakeitimo bei architekto su kvalifikuotu buhalteriu nuostolingą nušalinimo reikalą,

stambių pašalinių mėnesinių sumų kelionėms išmokėjimo reikalą, kurį jau yra ne kartą kvestionavusi ir savoji Kontrolės Komisija ir jiems pan. neleistino išlaidumo pasireiškimų reikalus;

2. kompetentingą 3 asmenų komisiją, su užduotimi išaiškinti tautinę, pedagoginę, administracinę bei moralinę g-jos lygio puosę, kreipiant ypatingesnio dėmesio į jos Švietimo Komisijos negalę, į kai kurių pareigūnų prieš lietuviškus pasireiškimus ar netinkamumus pedagoginiam darbui, į moralines negeroves ir

3. paskelbti tremties viešumai šių komisijų darbų rezultatus, su atitinkamomis išvadomis, pasiūlymais atstatyti Vasario 16 gimnaziją ir bendromis visų pastangomis tatai nevilkinant įgyvendinti. (ds)

ANTANO SMETONOS MONOGRAFIJA

Kapitalinis ALEKSANDRO MERKELIO veikalas, išleistas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos, jau yra išsiuntinėtis iš anksto užsiprenumeravusiems.

Po 1964 m. gruodžio 1 d. monografijos platimas vyksta per knygų platintojus ALT S-gos skyrius ir per ALT S-gos monografijos platinimo talkininką p. K. POCIŲ.

Monografijos prenumeratos (po 10 dol.) NEBE PRIIMAMOS. Norintieji monografiją užsisakyti paštu sau ar dovanai, kreipiasi į

p. K. POCIŲ — 3908 FIR ST.,
EAST CHICAGO, INDIANA.

pridedant su užsakymu 12.50 dol. čekį ar pinigine perlaida.

Tai greičiausias ir patogiausias kelias monografijai įsigyti ar padovanoti.

Tuo pačiu (p. K. Pocius) adresu kreipiasi visi knygų platintojai užsisakant monografiją.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ
SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

**COSMOS PARCELS EXPRESS
CORP.**

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pagedaujanų prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.

Akordeonai, siuvinamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

Let us pave
the road to a
MORTGAGE LOAN
designed just for you

ST. CLAIR SAVINGS
813 EAST 185TH STREET • IV 1-7800

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

Pentadienių vakarai New Yorke

ATVIRAS JAUNIMO ŽVILGSNIS Į LIETUVYBĖS PROBLEMAS

Jau du kartus buvo sueita penktadienių vakarais New Yorke vaizdingo daiktininko Kazimiero Žoromskio studijoje ir bandyta jaunų žmonių tarpe nuodugniau ir esmingiau išsikalbėti rūpimais klausimais.

Jaunosios kartos buvimas dviejų kultūrų įtampoje ilgai išvystė palinkimą save analizuoti, diskutuoti aplinkos reikišnius ir ieškoti veiklos gairių. Tačiau šis polinkis turi savo pavojus. Dažnai kai klausimams nėra atsakymo, gaunamas beviltiško jausmas, susimaišymas ir bandymas pabėgti iš užburto rato, t.y. metamasi į amerikietišką gyvenimą. Šį kartą New Yorke bandyta pažvelgti į klausimus visuotinės kultūros ir istorijos šviesoje taip, kad komplikotoms problemoms gautųsi realios sprendimai ar sprendimų bandymai. Tikslas -- derinti jaunosios kartos lietuviškus pradus su gyvenamąja tikrove ir skatinti joje kūrybišką pasireiškimą.

Beje, New Yorke nelyg Chicagoje ar kitoje didesnėje lietuviškoje kolonijoje, yra visa eilė jaunimo organizacijų, kurios rengia įvairias paskaitas panašiais susiorientavimo tikslais. Tačiau tas diskusinis pasireiškimas yra per daug neintensyvus, per daug išsibarstęs organizacijų, laiko ir vietovių atžvilgiu. Už tai prieš pora mėnesių New Yorke ir susiorientavo Jaunosios Kartos Diskusijų Ratelis, kurio iniciatoriai: Dalia Bulgaraukaitė, Kęstas Šilūnas ir Saulius Šimolūnas. Ratelio veikla užgirta ir remiama Lietuvių Jaunimo Organizacijų Federacijos.

Pirmame susirinkime man teko pristatyti Jean Paul Sartre egzistencialistinę filosofiją. Pažvelgti į jo teigimus, kad egzistencializmas yra tikrasis humanizmas ir moralizmas. Pažvelgti ir į tai, kaip atrodo lietuviškas išeivijos gyvenimas, jei būtų naudojamos sartriškos egzistencialistinio priėjimo.

Klausytojai priėmė pranešimą su nemažu susidomėjimu. Viena, kad tuo metu Sartre buvo žiniose -- Švedų Karališkoji Akademiya jam buvo suteikusi Nobelio premiją ir jis tos premijos atsisakė, motyvuodamas, kad jo plunksnos galia lieka egzistuoti savo pačios galia ir savitumu vietoj pripažinimo aureolės. Antra, Sartres nupieštas žmogaus vienišumas ir būtinybė daryti savus sprendimus be kitų pagalbos ar

prievoles labai atsiliepė į tarpkultūrinę sankryžą beegzistuojantį jauną lietuvį.

Diskusijose, kuriose aktyviai dalyvavo, bent pusė iš 25 susirinkusiųjų, išryškėjo, kad jaunas lietuvis labai vertina asmeniškai priimtą pasirinkimą, tačiau, kad jam pačiam jo atsiekti yra gan sunku. Atsisakymas garbės ir pripažinimo dėl principo (taip tuomet tą penktadienį atrodė bent kai kuriems Sartres klausimas, nors vėliau, populiarumo atžvilgiu, jam tai išėjo į naudą) a fortiori parėmė lietuviško darbo apsisprendimų galimumą ir prasmingumą. Daug kam tą vakarą atrodė, kad jaunam žmogui lietuviškumą vienintelis kelias ir būrys tik per egzistencialistinį asmenišką apsisprendimą, kuriant lietuviškas vertybes. Bet kokios yra tos vertybės ir kas yra vertybės aplamai buvo palikta simpoziumui spręsti už trijų savaitžių.

Antrame susirinkime, simpoziume apie vertybes, Kęstas Šilūnas panoramiškai prabėgo pro vertybių supratimus įvairiais amžiais. Šiais laikais vyrauja du antiteiniai žvilgsniai į vertybes, kaip ir į patį žmogų. Behavioristinis -- mechaniškas vertybių supratimas, nors ir prileidžiantis laisvą apsisprendimo ir savo vertybių susikūrimo ribotas galiomybes, vis daugiau ir daugiau nustelbia idealistinį -- kūrybinį vertinimą. Gal ir dėl to, kad pats žmogus darosi daugiau sumasintus, daugiau panašus į daiktus, su kuriais vis daugiau ir daugiau jis santykiauja. Šilūnas pastebėjo, kad vertybinis nusiteikimas gali gale priklausyti nuo žmogaus dvasinės struktūros ir kokią jis ją pats susikuria duotose sąlygose.

Dalia Bulgaraukaitė pristatė jaunosios kartos vertybinius nuiteikimus. Jie yra daugiausiai įtaigojami pasaulėžiūros (ar jos liekanomis), socialinės aplinkos ir individualaus temperamento, t.y. tautinio charakterio. Ji daugiausiai palietė pasaulėžiūrinį aspektą. Šiandien viena pasaulėžiūra tiek daug nebetikima, tačiau naudojamos įvairiomis filosofijom, pasaulėžiūrom, religinėm doktrinom. Rezultate gaunasi eklektizmas, savotiškas žaidimas net priešingom pasaulėžiūrom. Amerikoje jaunoji karta dėl to dažnai atsiduria konflikto centre. Iš tėvų paveldėtas principingumas ir idealistinis žvilgsnis susikerta su vietiniu eklektizmu. Tai ryškūs ir socialinės

plotmėj, nes socialinė veikla pas mus dar labai įtaigojama pasaulėžiūrinės dvasios. Už tai pas mus ir ryškūs šizofreniškas elgesys. Pavyzdžiui, jaunas lietuvis veikėjas, studijų metu skelbęs idealizmą, išvyksta kur nors toli nuo lietuviškų kolonijų, ten gavęs geresnį darbą. Rezultate jis lieka nuolatiniame konflikte ir niekad nelieta sau žmogum. Lietuviškas charakteris nėra tokia aiški kategorija, kaip kad pasaulėžiūrinis vaidmuo ir socialinis bendravimas. Jis dažniausia įvairuoja nuo vieno individo iki kito.

Rašantisys kalbėjo apie tautines vertybes. Šiandien jaunoji karta, gal būt, net visuotinai pasinešus į trumpo laiko lietuvišką veiklą, kaip kad vieną dieną suplanuotas ir už mėnesio padarytas koks suvažiavimas, po to griebtas laikraščio organizavimas, vėl viskas užmiršta ir einama prie jaunimo atstovavimo senesnės kartos kokiame politiniame junginyje. O kaip tik reikalingas ilgo laiko planavimas ir nusiteikimas. Tam reikalingas gilesnis lietuviškas apsisprendimas ir supratimas, kas tikrai būtina tautinei egzistencijai. Už tai jaunoji karta, kuri ilgai paliko atstovauti Lietuvos pagrindinei diasporai, gali ir nebesukurti nei tokių institucijų, nei tokios šakotos veiklos, kaip kad praeities kartos. Tuomet priimtas sionizmo kelias ir padarytos atitinkamos analogijos. Devyniolikto šimtmečio Europoje beprisiitaką žydai intelektualai pradėjo abejoti tautinėmis vertybėmis. Žydų tautinė veikla nyko ir tuomet laiku buvo suorganizuotas sionistinis judėjimas. Vėliau istorija parodė, kad tas judėjimas buvo labai reikalingas ir, pralaužęs pasimetimą savųjų tarpe ir kitų terorą, privedė prie žydų valstybės įkūrimo. Mums šiandien kaip tik ir reikalingas lietuviškas "sionistinis" žvilgsnis.

Vytas Valaitis palygino amerikietiška pasaulį su lietuvišku. Anot jo pas amerikiečius pastebėjimas natūralines ydas ir natūralines dorybes. Amerikiečių ydos yra gobšumas, pavydas, tinginystė, Dorybės -- pripažinimas žmogui teisės kitaip galvoti, nuosirdumas, paprastumas. O pas lietuvių viskas yra atvirkščiai. Lietuvis nėra gobštus, net priešingai, jis yra dažnai tiek nepapraktiškas, kad gyvenime net negali atsistoti ant kojų. Tačiau jis visus labai įtaria, jis dedasi didesniu patriotu už kitus ir visur nori, kad jo nuomonė vyrautų. Valaičio žodis buvo itin gyvas ir vaizdus.

Sekė gan ilgos 40 susirinkusiųjų diskusijos. Jaunesnieji klausė, kodėl jie turi būti lietuviškas. Vyresnieji deklaravo savo lietuviškus įsitikinimus. Vieni siūlė būti kartu abiejose bendruomenėse, kiti sakė, kad mes nesame nei lietuviai, nei amerikiečiai, bet kažkas trečia. Kai kas labai tikėjo lietuvių tautos ateitin, o kitas priskyrė mus visus paskutiniems mohikanams. Visa tai parodė problemas aktualumą ir komplikotumą. Gal būt, susirinkimo pagrindinė išvada ir vertė buvo ta, kad diskusijų forumas New Yorke jaunajai kartai buvo suteikta proga, gal ir kardu

sukryžaviu, atvirai pažvelgti į vienas kito įsitikinimus. Gi opiausia problema jaunajai kartai ir pasirodė jos lietuviškumas. Sekantis Diskusijų Ratelio susirinkimas įvyks penktadienį, gruodžio 4 d., 8:30 val. vak. dail. K. Žoromskio studijoje, 257 W. 14 Street (prie 8th Avenue), Manhattan, N.Y. Dr. Bronius Vaškevičius iš Lafayette College, Easton, Pa., skaitys paskaitą apie dabartinę Lietuvos poeziją. Poezijos pavyzdžius interpretuos Gintarė Šileikaitė ir Laima Vasiliauskaitė, studijuojančios New Yorko dramos studijose. Visi susidomėję, o ypač jaunesnieji, kviečiami atsilankyti.

Saulius Šimolūnas

BALFO INFORMACIJOS

DEŠIMT DIENŲ BALFO VAJUI NEW YORKE

Balfo šimtas skyrius š.m. lapkričio 8 d. pradėjo savo rudens vajų. Per pirmąsias dešimt dienų atsiliepė 90 rėmėjų suaukdam 905 dolerių. Didėsni dalis New Yorko sąmoningų lietuvių remia Balfą ir remia duosniai, maždaug po dešimt dolerių kiekvienas. Vajų globoja New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmai.

New Yorko lietuviai, ypač visos lietuvių parapijos, pripildė Balfą sandėlius gerais rūbais, kurių maldaute maldauja už jūriobrolią. Balso Centras kas mėnesį išsiunčia per šimtą siuntinių užsienius.

PALIKO BALFUI ŠIMTĄ DOLERIŲ

Antanas Beržinskas, gyv. Kearny, N.J. buvo didelis Balso rėmėjas ir mirdamas Balso neužmiršo. Savo labai kuklias santaupas padalino artimiesiems bei kitiems geriems darbams, o šimtą dolerių paskyrė Balfui. A. Beržinskas mirė 1962 m. kovo 4 d. Jį globojo baltininkas Kazys Trečiokas. Šiomis dienomis Balso Centras a.a. A. Beržinsko skirtą šimtinę jau gavo.

JONAS KUPRIONIS, žymus mūsų miškininkas ir visuomenininkas, prisiuntė Balso Centrai šio rudens auką 25 dolerių. Šis žymus Balso Rėmėjas sugestionuoja steigti Balso centrinį skyrių, kuris apjungtų išsibarsčiusius po JAV lietuvių. Balso Centre iki šiol buvo praktikuojama, kad šimtas skyrius apjungia visus New Yorko valstybės lietuvių, kurie neturi savo skyriaus, o visus kitus JAV paskirus lietuvių jungia pati Centro Valdyba. Tokie lietuviai savo aukas Balfui siunčia tiesiai į 105 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211.

VISIEMS NESENAI Į JAV ATVYKUSIEMS TREMTINIAMS ŽINOTINA

Pastaraisiais metais į JAV atvyko laikinamapsigyvenimui (parolee) visa eilė tremtinių. Jie atvyko be kvotos 2-ųjų metų bandymui. Daugeliui jau du metai sukako ir todėl jie tuč tuojau turi persiregistruoti Imigracijos įstaigose ir gauti leidimą pastoviam apsigyvenimui JAV. To nepadariusieji gali būti deportuoti.

Imigracijos įstaigos ieško Algio Bartusevičiaus, atvykusio laikinai (parolee) į JAV 1961 metais ir kurį laiką gyvenusio Brooklyn, N.Y. Jis pats, arba žinantieji apie A. Bartusevičių, malonėkite skubiai pranešti Balso Centrai (105 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211).

MALDOS, PERSUNKTOS KRISTAUS DVASIA

Jau baigiama spausdinti Sibiro lietuvių maldaknygė D. Britanijoje. Šiai laikai panaudotas kun. K. Trimako, S.J. vertimas, kurį britų vartojimui pritaikė žymus literatas -- poetas R. Sealey.

Šiam leidimui trumpa, bet taikly įvado žodį parašė Londono Westminsterio arkivyskupas Jonas C. Heenan. Jis rašo: "Nėra jokio reikalo rašyti ilgą įvado žodį maldaknygei, kurios maldos taip trumpos ir paprastos. Tos maldos rašytos didžiausiam skurde ir neviltyje. Jos yra tikras įrodymas, kad siela gali pakilti tikėjimo ir meilės sparnais virš vi-

Iš Pabaltiečių Studentų Centro valdybų posėdžio. Prie stalo sėdi latvių studentų sąjungos pirm. J. Preitkalns ir LSS pirm. A. Zaparrakas. R. Griškėlio nuotrauka

sokio paniekimo. Tos maldos yra persunktos Kristaus dvasia. Kaip Jis meldėsi už savo persekiotojus, taip ir mergaitės:

"Jėzau, pasigailėk tų, kurie smerkia, būk gailingas nedoriems teisėjams".

Visiems, kurie yra prisilęgi, aš rekomenduoju šią maldų knygėlę".

Britiška Sibiro maldų laida rūpinasi ir savo rizika spausdinti Britanijos lietuviai savo spaustuvių. Tos laidos pasirodymui ypatingai daug pastangų padėjo R. Baublys, Maldaknygės kaina apie 75 centai. Jos pasirodymo progą bus stengiamasi sušaukti britų spaudos ir visuomenės atstovus.

Kun. L. Jankus

DETROIT

* DR. VINCO KUDIRKOS Var-do Lituaništinė Mokykla Kalėdų eglutę rengia gruodžio 19 d. šeštadienį, 6 val. Lietuvių Namuose ir kviečia visus lietuvius joje dalyvauti. Programą atliks tos mokyklos mokiniai. Atkeliaus ir Kalėdų Senelis, gabendamas vaikučiams dovanėles.

Norintieji savo vaikučiams padaryti džiaugsmą, įteikdami jiems dovanėles per Kalėdų Senelį, maloniai prašomi registruotis V. Vizgirdos krautuvėje 24030 Joy Road ir tel. KE 4-4882, arba pas tėvų komiteto pirmininką V. Petrulį tel. 533-8918 ne vėliau gruodžio mėn. 10 d.

K. Jurgutis

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LAIŠKAI LIETUVIAMS -- Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas, lapkričio (10) nr. išėjo paskirtas temai apie kunigus. Jau anksčiau Laiškų Lietuviams redakcija buvo paskelbusi konkursą skaitytojams pasisakant, ko jie pageidautų iš kunigų. Šiame numeryje, šalia eilės straipsnių, apibūdinančių kunigo asmenybę ir jai statomus reikalavimus, yra ir visa eilė citatų iš tų pasisakymų. Įdomūs pasisakymai, pageidaujant didesnės kunigų duoklės lietuvių bei išlaikyti ir kt. Daugelis pasisakančių tartum traukte traukia kunigus iš klebonijų į visuomenę.

Žurnale, išspūduosiamedailio mis nuotraukomis yra visa eilė aktualių straipsnių kultūrinėmis ir visuomeninėmis temomis.

Laiškų Lietuviams prenumerata 3 dol. metams. Adm. adresas: 2345 W. 56 St., Chicago, Ill. 60636.

DIRVOJE galite įsigyti ar užsisakyti šias ROMUVOS leidyklos išleistas knygas: Jono Aiščio "Poezija" -- 6 dol. Ant. Baranausko "Anykščių šilelis" -- 5 dol.

Mokosi gražuolėms švilpti...

V. Maželio nuotrauka

Prie registracijos stalo praeitame Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavime.

Pragyvenimas nuolat brangsta.

todėl pilnai išnaudok savo sutaupas investuodamas jas į

BALTIC STORES AND INVESTMENTS CO.
(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2. England. SHO 8734.
11 London Lane, Bromley, Kent, England, Rav. 2592.

Tik čia Tavo kapitalas greičiausiai augs nešdamas aukščiausią dividendą! Investuojant 1-2 metams mokamas dividendas 5%, gi investuojant 2-3 metams mokama 5 1/2%.

Už investavimus 5 metams ir ilgiau, mokama

7%.

Už nuošimčius nereikia mokėti jokių mokesčių.

Tarpininkaujame palikimo reikalų sutvarkyme.

Visi investavimai yra apdrausti ir garantuoti nejudomu turtu.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Palengvinkite pašto pristatymą ir išsiuntimą naudojant ZIP Code. Jį naudokite ne tik prie gavėjo adreso, bet ir prie savojo — siuntėjo adreso. Tai užtikrins ir pagreitins Kalėdų proga padaugėjusių pašto siuntų pristatymą.

Adresuodami Dirvai laišką, naudokite Dirvos ZIP Code — 44103. Prie savo adreso pridėkite savąjį. Tuo būdu ir prenumeratoriams siunčiama Dirva, naudojant pilną ZIP Code, pasieks adresatą laiku.

• Lietuvių Fondo valdyba išsiuntinėjo kvietimus tiems Lietuvių Bendruomenės vadovams, kurie dar nėra įstoje į Lietuvių Fondą. Kartu priminė, kad ragintų ir kitus tapti LF nariais. Pirmasis atsiliepė E. Karėnas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės reikalų vedėjas. Lietuvių Fondo adresas: 7243 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629.

• Dr. Juozas Petrikas ir Ona Petrikienė iš East St. Louis paskyrė Lietuvių Fondui tūkstantinę. Tai pirmoji didesnė suma iš tos lietuvių kolonijos.

• LB St. Louis apylinkės valdyba suruošė Lietuvių Fondo naūdai vakarą lapkričio 15 dieną. Tikimasi, kad minioji apylinkė savo įnašu Fondui pasieks tūkstantį dolerių.

• Dail. Juozo Bagdono tapybos kūrinių paroda, kuria ruošia LB New Yorko Apygardos Valdyba, įvyks gruodžio 5 ir 6 dienomis Angelių Karalienės parapijos salėje, Brooklyne. Paroda užims dvi sales, kuriose dailininkas išstatys apie 100 savo kūrinių. Meno ir kultūra besidominti New Yorko lietuviškoji visuomenė turės progą pamatyti mūsų avangardinės dailės kūrėjų J. Bagdono kūrinius. Parodos atidarymas įvyks gruodžio 5 d., šeštadienį, 3 val. p. p.

• Inž. Antanas M. Vaitiekūnas pakeltas į majorus. Jis yra Elenos ir Motiejaus Vaitiekūnų sūnus, gimęs ir augęs Brooklyne. Būdamas vos 10 metų, neteko tėvo. Gyvenimo sunkios aplinkybės nesulaikė jo nuo mokslų.

Karo metu stėjo savanoriu į Amerikos aviaciją. 1951 m. gavo N. Y. universitete mechanikos inžinieriaus bakalaurą laipsnį, tuo pačiu metu pakeltas į aviacijos leitenantus. 1957 į kaptonus. Visą laiką tarnavo S.A.C. civilių inžinierių skyriuje New foundlande, Greelande, Floridoje ir kitose JAV vietovėse.

Metus studijavo Syracuse universitete ir 1962 gavo inžinerijos magistro laipsnį. Šiais metais pakeltas į aviacijos majorus. Dabar tarnauja Westover, Mass., aviacijos bazėje.

Antanas su žmona Alicia augina gražią šeimą — 3 dukras ir du sūnus.

SUSIORGANIZAVO GYDYTOJAI

Naujosios Anglijos Lietuvių Gydytojų ir Dantų Gydytojų Draugijos steigiamasis susirinkimas įvyko lapkričio 14 d., dr. Vlodo Vaitkaus namuose, Worcester, Mass.

Susirinkime dalyvavo dr. Alfonsas Dainius, dr. Sta-

AUKOS DIRVAI

R. Medelis, Toronto	4,00
V. Gėrnus, Chicago	5,00
J. Stelmokas, Media	10,00
Dr. H. Brazaitis, Willoughby ..	10,00
V. Lozoraitis, Linden	5,00
St. Virpša, Chicago	10,00
P. Mikoliūnas, Cleveland	5,00
Stp. Nasvytis, Cleveland	5,00
P. Guobys, Toronto	5,00
A. Elijošius, Rexdale	5,00
J. Cinkus, Chicago	5,00
Pr. Zailskas, Chicago	10,00
K. Morkūnas, Meriden	5,00
M. Miščikienė, Cleveland	5,00
L. Puskepalaitienė, Detroit	5,00
J. Saulėnas, Providence	2,00
J. Naras, Philadelphia	2,00

sys Jasaitis, dr. Balys Matulionis, dr. Genė Stapulionienė, dr. Ona Šukytė-Vagelienė ir dr. Vladas Vaitkus. susirinkime nedalyvavo, bet į Draugiją nariais įstojo dr. Kęstutis Kemežis ir dr. Juozas Vydas. Valdybą išrinkti pirmininkas dr. Stasys Jasaitis ir sekretorius dr. Vladas Vaitkus.

Draugija užsibrėžusi bent porą bendrų susirinkimų metuose.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ MOKYTOJŲ KURSAI

LB Chicago Apygardos valdybos lapkričio 22 d. posėdyje buvo priimta organizuojamų liutuanistinės mokyklos tautinių šokių mokytojams paruošti kursų programa ir pakviesti tiems kursams lektoriai.

Kursai prasidės 1965 m. sausio mėn. 8 d. ir baigsis balandžio 1 d. Kursams vadovaus ir paskaitas skaitys tautinių šokių specialistai — mokytojai: J. Belajus, L. Sagys, muz. F. Strolia, Martinienė, Gromantienė ir vienas lektorius skirtas Pedagoginio Instituto, Norinčiųjų kursuose dalyvauti registracija pavesta vykdyti mokyti, Martinienė. Registracija pradedama š.m. gruodžio mėn. 15 d. Kursuose kviečiami užsiregistruoti nori būti liutuanistinių šokių tautinių šokių mokytojais ar moksleivių tautinių ansamblių vedėjais, baigę aukštesniąją liutuanistinę mokyklą ar Amerikos High School, moką lietuvių kalbą.

Posėdyje buvo paskirtos pašalpos liutuanistinėms mokykloms: West Side liutuanistinei mokyklai — \$100, Lemonto — \$200, Melrose Park — \$100 ir Tėvynės Žvaigždutei mokinių rašiniams premijuoti \$50.

Posėdyje nutarta įsijungti į organizuojamą Simono Daukanto ir Oršvos mūšio minėjimo akademiją.

Chicago Apygardos valdyba vykdė šią vasarą pradėtą organizuoti liutuvų ekskursiją iš Chicago į Europą. Ekskursantų jau turima 50 asmenų. Ekskursija įvyks 1965 m. vasarą.

• Dailininkės Ritos Zukaitės darbų paroda įvyks gruodžio 5-13 d.d. Čiurlionio galerijoje Chicagoje. Dail. Rita Zukaitė yra baigusi Chicago Meno Institutą. dalyvavusi Instituto parodose, o šiuo metu gyvena New Yorke ir studijuoja meno istoriją New Yorko universitete. Šia parodą ruošia Santara-Sviesa, praėitą sezoną surengusi sėkmingas Prano Gailiaus iš Paryžiaus ir Kęstučio Račkaus iš Kanados parodas.

HAMILTON

• Lietuvos kariuomenės minėjimas rengiamas sekmdienį, gruodžio mėn. 6 d. šia tvarka: 11 val. ryto pamaldos su Libera už Lietuvos laisvės kovotojus. Tuoj po šv. Mišių (apie 12 val. 30 min.) VAV parapijos salėje iškilminga akademija. Pagrindinę kalbą sako pirmojo ir paskutiniojo Lietuvos prezidento sūnus adv. J. Smetona, o meninę programą dalį atlieka Hamiltono jaunimas — tautiniai šokiai, choras, deklamacijos ir piano Rimas ir Margarieta Klevai.

Organizacijos, turinčios

Sol. LILJA ŠUKYTĖ, Alicia Ford rolėje operoje Falstaff, gruodžio 11 d. atliks programą Pabaltiečių koncerte Bostone, Jordan Hall.

Lapkričio kultūrinis subatvakaris Bostone

Šeštųjų metų kultūriniai subatvakariai jau įsibėgėjo. Visų pirma tenka pastebėti, kad ALT S-gos Bostono sk. namai susilaukė naujų pagražinimų bei patobulinimų — laiptai iškloti kilimu įsigyta keliolika gražesnių bei patogesnių stalų ir kėdės, laiptai jau nebekaukš (pvz., jei kas pavėlavęs ateina), sudedamos lentelės kėdės "nemuzikuoją", prieš kurį laiką naujai atremontuoti namai įgijo daugiau puošnumo. O tie namai juk ir yra nuolatinė kult. subatvakarių pastogė.

Lapkričio 21 d. kultūrinį subatvakarį pradėjo pirm. inž. Edm. Cibas. Tas vyras turi apstą įgimto humoro, todėl sveikintina, kad iš oficialių pasveikinimų jis peršė, kaip šį kartą pasisakė, į savo "sapnų" aiškinimą. Klubinio pobūdžio susirinkimams tas visai pritinka. Kaip sakoma, trum pai, bet drūtai!

Kultūrinė kronika šį kartą buvo tirštoka, nes susirinko didesnis pluoštas medžiagos. Pradžioje buvo akcentuoti Pabaltiečių — Amerikiečių d-jos rengiami koncertai, metant mintį, kad mes patys savo tarpe turime apie juos daugiau pasikalbėti, vienas kitą paraginti ir gausiau tuos koncertus lankyti. Buvo atkreiptas dėmesys į Antrą Kaimą, kuris Bostone pasirodė lapkričio 22 d. Br. Kvikiolio Mūsų Lietuvos I-sio tomas subatvakary jau buvo trumpai aptartas praėjusį pavasarį. Šį kartą vėl grįžta prie to veikalo, nes, kaip žinoma, Ohio Liet. Gydytojų d-jos Br. Kvikioliui paskyrė savo metinę premiją. Tai jau antroji premija, kurias Ohio Liet. Gydytojai savo vėliavas, prašomos dalyvauti pamaldose ir akademijoje.

Hamiltono ir apylinkių lietuviai, kviečiami pagerbti mūsų karius savanorius ir šiame minėjime kuo gausiausiai dalyvauti. K. B.

ANTRASIS KAIMAS NEW YORKE

Akademinių Skautų Sąjūdžio rengtas "Antrojo Kaimo" pasirodymas New Yorke lapkričio 21 d. praėjo su nepaprastu pasisekimu. Publikos buvo virš 500. Antrojo kaimo pasirodymą žiurovai vertino labai įvairiai. Jų vaidybiniai sugebėjimai priekaištų nesusilaukė. Tačiau "kritikai" reikšė savo nepasitenkinimą dėl kai kurių vaidėlių teksto paruošimo ir net abejojo, ar buvo reikalo juos rodyti lietuviškoje scenoje. Vienok, dauguma žiūrovų "kaimiečių" pasirodymu gėrėjosi ir vėl lauks jų viešesnės New Yorke sekančiais metais.

laikyti savo tautinio išlikimo filosofiniu gilumu keliamam problemom (nors tą dr. J. Gėrniaus veiklą jau yra į savo kalbą išsivertę latviai, gali tą padaryti ir kiti), tai žmogaus be Dievo jau yra visuotinis mūsų laiko rūpestis. Veikalo autoriaus dialogo su žmogum be Dievo apibūdintas paties dr. J. Gėrniaus pasisakymas, kad "tiesos mellė yra neatsiejama nuo žmogaus mellės". Žinoma, subatvakarinis lietuviškų knygų minėjimas nėra jokia recenzija ar kritika, o tik akcentas, kad tokie veikalai yra pasirodę. Patyrimas sako, kad tuos pamėnėjimų dėka ne viena liet. knyga atsiranda privačiose Bostono lietuvių bibliotekose.

Lapkričio 21 d. subatvakario prelegentė buvo magistrė Aldona Noakaitė — Čekienė, jaunosios kartos atstovė, Korp! Neo-Lithuania filisterė. Ji kalbėjo apie materializmą ir idealizmą, tuos du žmogaus gyvenimo pradus, kurie eina su žmogum per amžius. Pasiremama visa eile žinomų filosofų A. Noakaitė — Čekienė pradžioje aptarė materializmą, o vėliau idealizmą. Materializmą laikydama realiu gyvenimo pagrindu, idealistinę nusiteikimą prelegentė išskėlė, kaip neatjungiamą pradą nuo mūsų tautinių pareigų — išlikti susipratusių lietuvių ir aktyviai dalyvauti kovoj už mūsų tautos laisvę. Aišku, toks jaunos akademikos pasisakymas vyresniųjų širdis tegalėjo tik šildyti.

Visų pirma prelegentę klausimais "apibėrė" subatvakary dalyvavę studentai. Vienu kitu klausimu pasisakė ir keletas vyresniųjų. Dr. J. Gėrnus, kai diskusijos įsisūnavo, padarė materializmo ir idealizmo apibendrinimą, abu terminus filosofiniu požiūriu paryškindamas. A. Noakaitė — Čekienė į visus klausimus stengėsi atsakyti, nors kai kurie klausimai nebuvo pakankamai aiškiai suformuluoti. Gana gyvos diskusijos parodė, kad A. Noakaitė — Čekienė iškelto problemos buvo įdomios ir aktualios.

Lapkričio kultūrinį subatvakarį visais požiūriais tenka laikyti pasisekusiu. Viešnių ir svečių buvo pilna salė, o tai gal yra pats maloniausias atlyginimas A. Noakaitė — Čekienėi. Subatvakarinį iš New Jersey žmogą atlydėjo dr. Čekas, o su jais iš Providence, R.I. atvažiavo muzikas Rastonis su žmona. Iš New Yorko apsilankė broliai Staškevičiai. Kitas subatvakaris, jau prieškalėdinis, rengiamas gruodžio 19 d. K.L.

• L. S. T. Korp! Neo-Lithuania Bostono padalinys kviečia dalyvauti iškilmingoje metinėje šventėje ir korporacijos 42 m. sukakties minėjime, kuris įvyks Tautinės Sąjungos namuose, 484 East Fourth Street, gruodžio mėn. 5 d., šeštadienį, 7 val. vak.

Be iškilmingosios dalies, dienotvarkėje numatyta fil. A. Diržio, iš New Yorko, paskaita ir fil. V. Gruzdy, iš Philadelphijos, kalbės ir demonstruos: tema — Fotografavimas — atskira meno šaka.

Po iškilmingosios sueigos — bufetas ir šokiai.

Korporacijos Bostono padalinio filisteriai ir senjorai į iškilmingą sueigą renkasi 6:30 val. vak.

GALVOJATE APIE KALĖDŲ DOVANĄ?

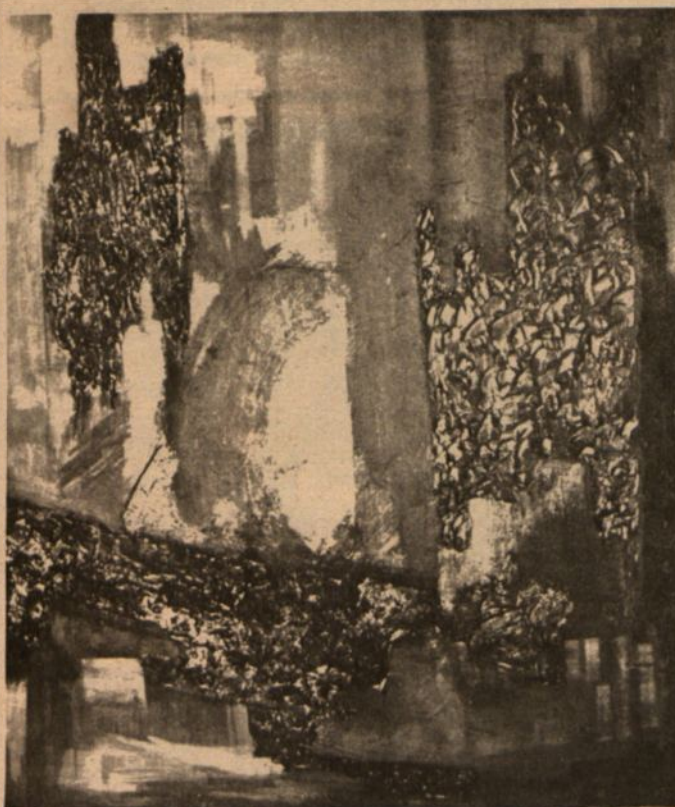
Jau iš anksto galite užsisakyti Kalėdų dovanas, prisiuntę Dirvai užsakymą knygoms:

Laisvės Kovų Dainos,
R. Spalio — Alma Mater,
V. Ramono — Dailininkas Rauba.

VISŲ TRIJŲ KNYGŲ KAINA — TIK 10 DOL.

Prašau prisiųsti Dirvos knygų komplektą (Laisvės Kovų Dainas, Alma Mater ir Dailininkas Rauba) šiuo adresu:

Priedų: \$10.00.

J. Bagdono abstraktinis kūrinys, kuris drauge su kitais 100 darbų bus išstatytas Brooklyne Angelių Karalienės parapijos salėje rengiamoj parodoj gruodžio 5 ir 6 d.

Netikėta mirtis amžiams atskyrė

A. A.

JONĄ DAUGIRDĄ

nuo jo mylimos šeimos. Mūsų okteto nariui VY-TAUTUI DAUGIRDUI, netekusiam brangaus tėvelio, reiškiamo gilią užuojautą ir liūdime kartu su juo

New Yorko vyrų oktetas